

MORASET 22

MORASET 22

(föret 6,19 och del av 12,13; 14; 20)

Adress: Luntmakargatan 39-45
Sveavägen 54-58

Verksamhet: Bonniers förlag och tryckeri

Ägare: AB Bonnierföretagen

Markareal: 3.648 kvm

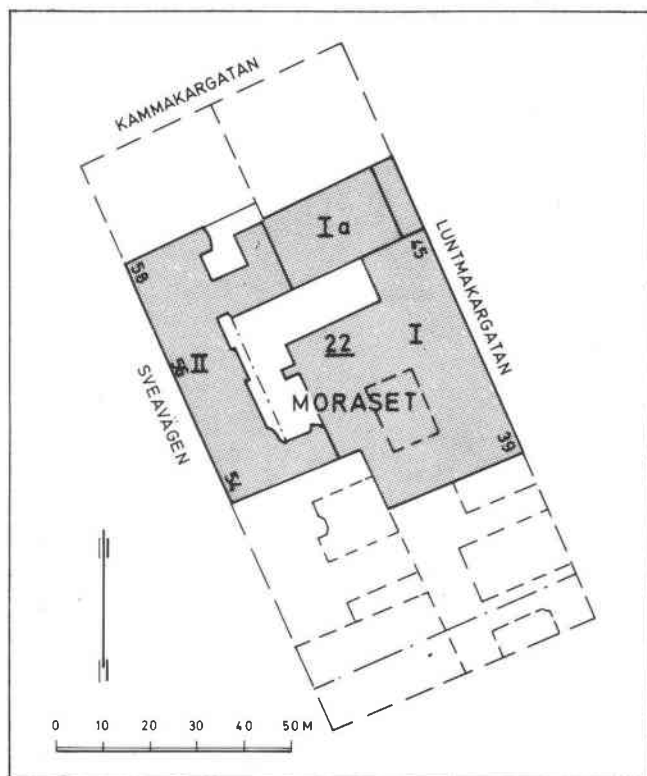
Våningsyta: 15.525 kvm

Stadsplan: P1 1209, fastställd 24 nov
1933

I Tryckeri, 1927-29, Mauritz Dahlberg
fasad: Rolf Bolin

Ia Magasin, 1862

II Förlagshus, 1882, F O Lindström

Tryckeribyggnaden (I) vid Luntmakargatan. Fasadutformning av Rolf Bolin. Foto 1979. FB 14228.

Historik

II, Förlagshuset, Sveavägen 54-58

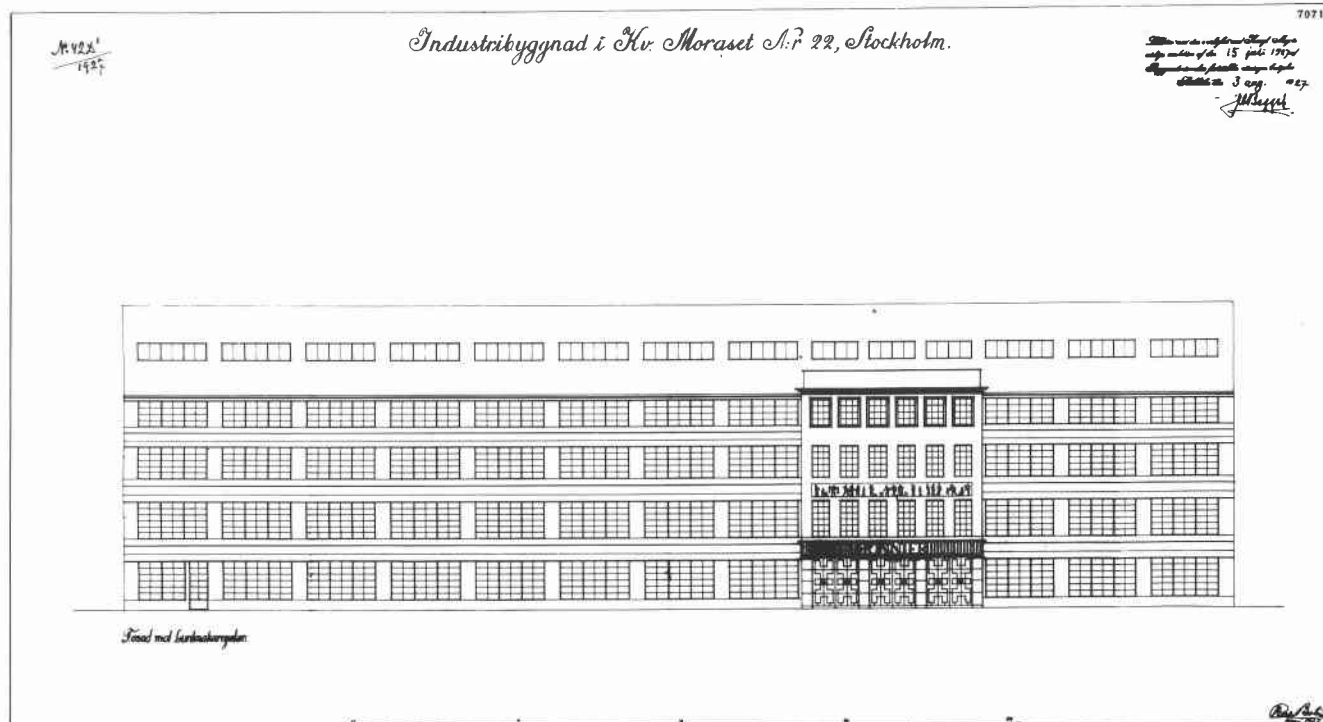
I samband med att fastigheterna 4,5,9,10 och 11 övergick i konditoriidkaren August Reinholds ägo 1881, sammanslogs tomterna mellan Stora Badstugugatan och Luntmakargatan och erhöill fastightsbeteckning 6,19. Utmed Stora Badstugugatan, sedermera Sveavägen, uppfördes ett bostadshus i fem våningar och sammanbyggdes med en magasinsflygel I a från 1862 på tomtens norra del. Bostadshuset, II, vid Sveavägen fick en detaljrikt utformad putsfasad efter F.O. Lindströms ritningar och flygeln påbyggdes med två våningar. I gårdshusen bedrevs bageri- och konditorirörelse till 1890-talet. 1921 övergick fastigheten i bokförläggare Albert Bonniers ägo och erhöill beteckning 22 efter sammanslagning med tomterna 12, 13 och 14 år 1924. Albert Bonniers förlag flyttade in i gathuset vid Sveavägen och huset kontoriserades successivt fram till 1980. En fasadrenovering utan arkitektonisk förändring ägde rum samma år.

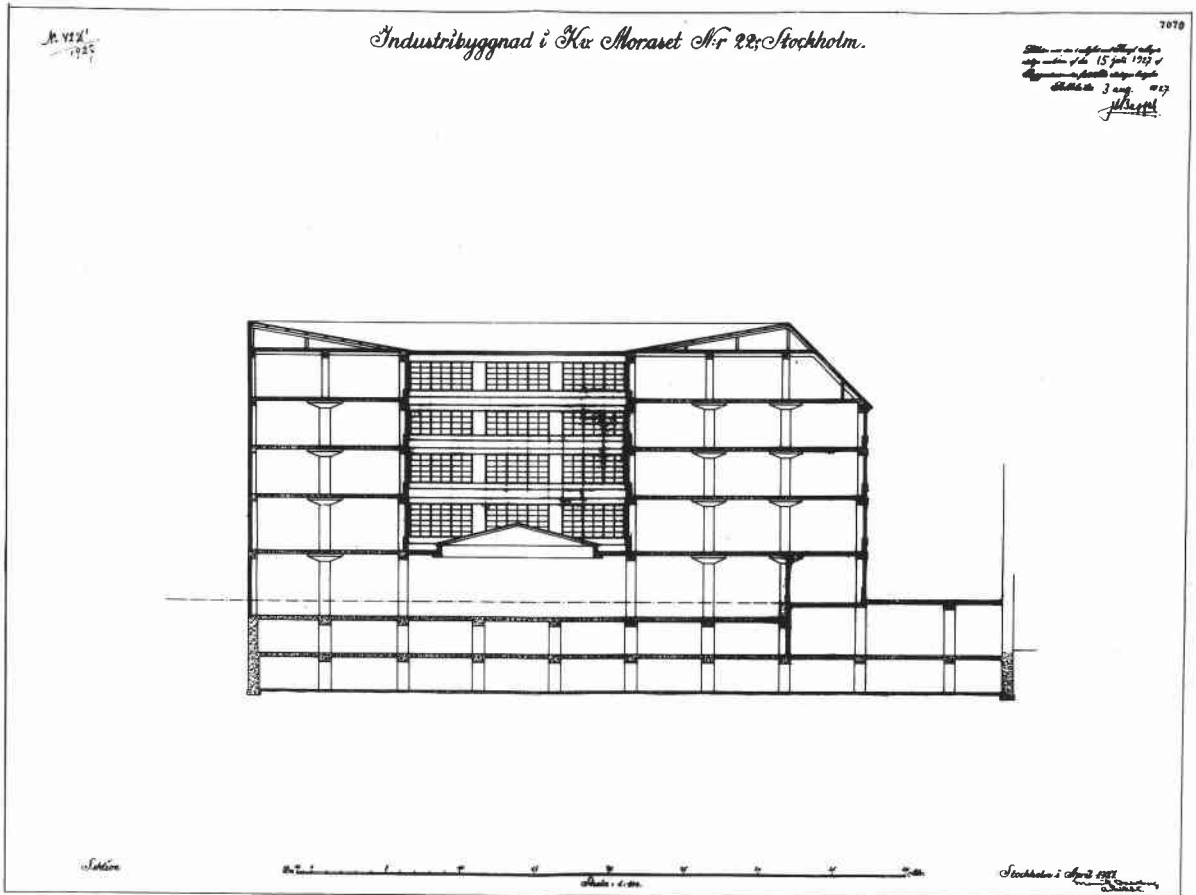
I, Tryckeri, Luntmakargatan 39-45

1927 erhöill AB Albert Bonniers Förlag byggnadslov för ett tryckeri på fastighetsens del mot Luntmakargatan. Industribyggnaden uppfördes efter Mauritz Dahlbergs ritningar i fyra våningar. Tryckeriet, I, som anslöts till f.d. bageriflygeln, fick en planform med ljusgård i centrum. Gatu- och gårdsfasaderna utformades enhetligt i puts med i livet inskurna, småspröjsade fönsterrader och med ett betonat parti vid infarten på Luntmakargatan. 1947 ombyggdes den gamla flygeln I a och försågs med en transporthiss. Industrihusets ljusgård överbyggdes. Fr. o. m. 1957 moderniserades industrihuset kontinuerligt med förnyad maskinutrustning. Fasaderna renoverades 1974.

Albert Bonniers Förlag grundades 1837 i Stockholm. Albert Bonnier förlade svensk skönlitteratur och utländsk i svensk översättning. Verksamheten bedrevs i nära 60 år vid Smålands- och Mästersamuelsgatorna. Till följd av förlagets starka

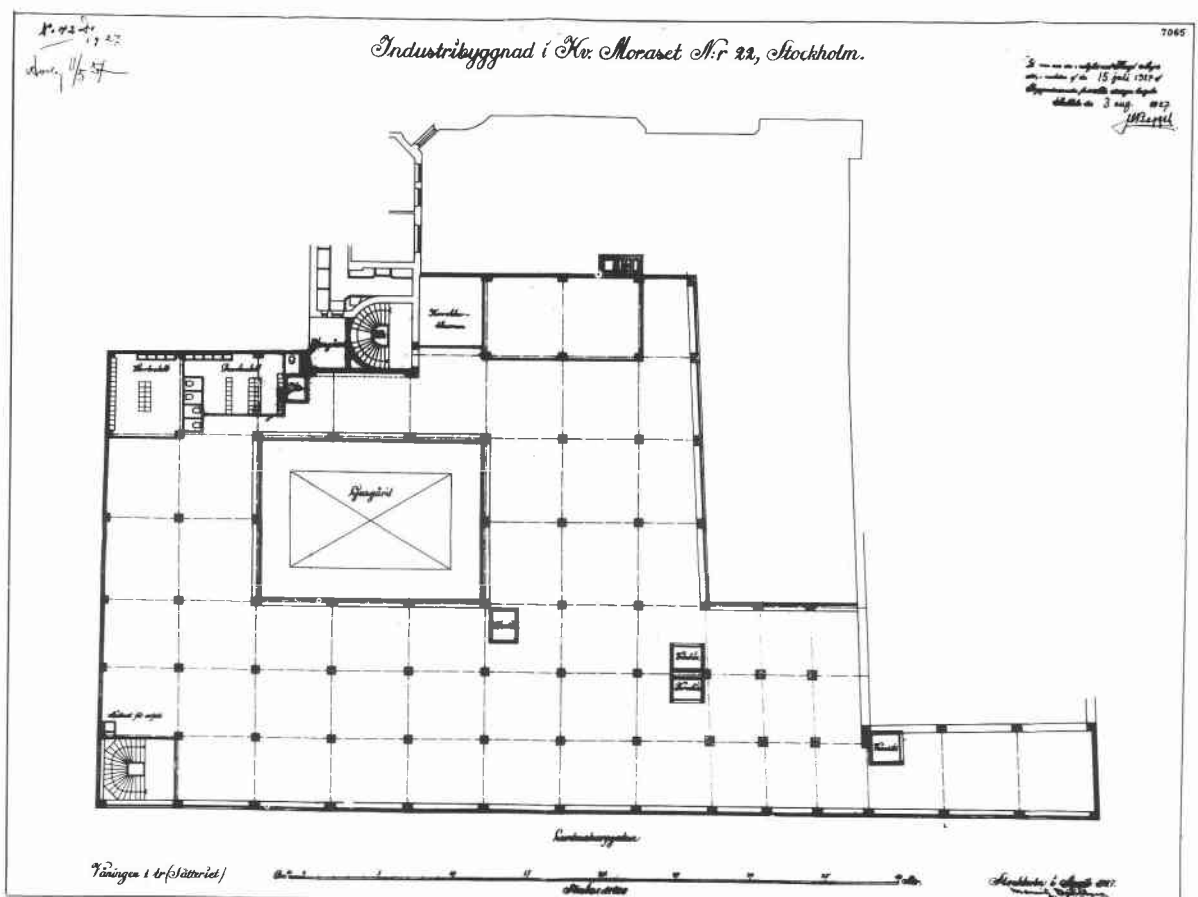
Fasad mot Luntmakargatan. BNA 1927.

Sektion. BNA.

Plan av sätteriet med ljusgård. BNA.

utveckling i början av 1900-talet, krävdes nya lokaler främst för boklagret. Av denna anledning inköptes fastigheten Moraset 6,19 år 1921 och förlaget etablerade sig i gathuset Sveavägen. Boklagret inrymdes i gårdesflygeln I a (gamla bageribyggnaden.) 1928 togs tryckeriet i det nyuppförda industrihuset i bruk.

Produktionstekniken var bly sättning och högtryck. På 1930-talet började offsettryckning på plåtar med tillhörande försäljningsavdelning. 1950 introducerades telesättning som ett led i automatisering med hålremsor som styrde aggregaten monterade på bly sättningsmaskinerna. Under 1960-talet vann datorstyrd fotosättning insteg, samtidigt övergavs högtryckspressarna, klichéanstalten och bly sättningen. Under 1960-talet var den maximala arbetsstyrkan 550 i den grafiska tekniken.

Nuvarande verksamhet

Efter genomförd automatisering är nu arbetarnas antal 130 man. Tekniken i dag omfattar text och repro jämte fyrfärgspress för bokomslag. Företaget lägger ut flerfärgsrepro hos andra företag, specialiserade på stora ark.

Bv: Tryckeri.
1 tr: Bokbinderi.
2 tr: Bokbinderi.
3 tr: Bokbinderi. Bland andra moderna maskiner linnetrådsättning i två maskiner från 30-talet.
4 tr: Reproavdelning.
Bv - 3 tr Mellanlagring av papper i olika arbetsmoment

Källarvåningar.

Övre: Papperslager, under gården reparationsverkstäder.

Undre: Papperslager och ställverk.

Planförhållanden

Stadsplan: Pl 1209 fastställd den 24 november 1933.

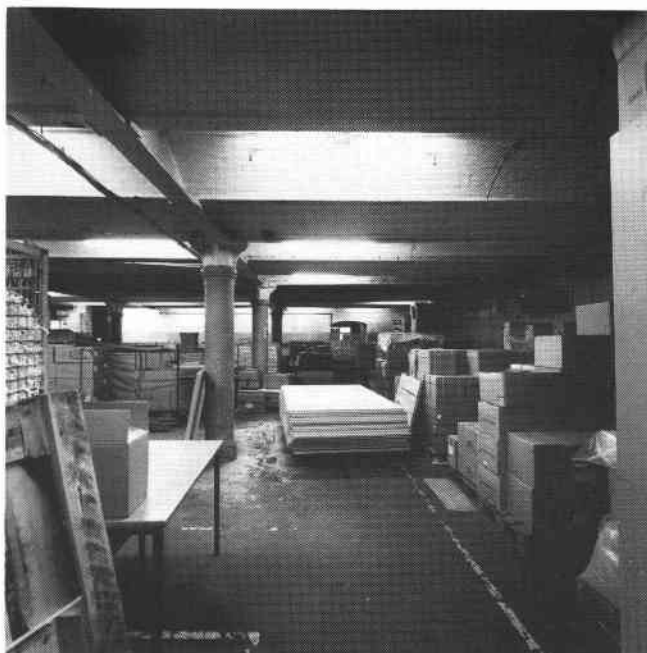
Ändamål: Saknas.

Byggnadsrätt: Höjd 22 meter mot Sveavägen i övrigt 17,5 meter över intilliggande gatemark. Taklutning 30 grader. Gård får överbyggas till 4,0 meter över intilliggande gata respektive 14,0 meter. Hustjocklek 15 meter.

Översiktliga planer: Cityplan 77 anger arbetsområde. Trafikplan 77 anger Sveavägen som närmaste sekundärgata och Luntmakargatan som angöringsgata.

Kommentarer: Gällande stadsplan är anpassad till befintlig bebyggelse vad beträffar hushöjder och huslägen. Skyddsbestämmelser saknas varför stadsplanen formellt ej förhindrar omdaning genom rivning/nybyggnad. Stadsplanen saknar användningsbestämmelser.

Gällande stadsplan kan ligga till grund för bevarande- ombyggnad. Ur plansynpunkt kan nuvarande eller liknande verksamhet fortsätta i kvarteret. Utfart kan ordnas mot Luntmakargatan som avses avstängas mellan Tunnelgatan och Adolf Fredriks Kyrkogata.

Lager i hus I a. S82-0383-6.

Trapphus i tryckeribyggnaden I.
S82-0382-11.

Gårdsfasader. Hus I i fonden och t.h. Hus II och I a t.v. S82-0383-7.

Byggnadernas utformning och skick

Föremål för bedömning är byggnad nr I som sträcker sig från Luntmakargatan in på gården. Den inrymmer f n bokbinderidelen av Bonniers förlagsverksamhet och bokproduktion i kvarteret.

Byggnaden uppfördes 1927-29 för grafisk produktion med pelardäck i betong och ytterväggar av putsat tegel. Den har fem våningar ovan mark och två källarplan. Planformen är i stort sett rektangulär med yttermåtten ca 30 x 40 m. Byggnaden har en generell utformning, öppna, likformiga våningsplan med rumshöjder på ca 3 m utom i bottenplan, 4,5 m och i källarna, 2,4 m. Tillåtna bjälklagslaster är stora 1-2 ton/kvm. Pelardelningen är 4,5 x 5 m.

En numera överbyggd ljusgård gav ursprungligen lokalerna ett djup mellan fönster i fasad på mestadels omkring 15 m. Byggnaden försörjs med fem hissar, varav några emellertid inte förbinder samtliga plan. Uppvärmning sker med fjärrvärme.

Byggnaden är väl underhållen och i gott skick.

Fastigheten har mycket centralt läge. Hötorgets T-banestation ligger på 200 m avstånd. Godstransporter tages emot från Luntmakargatan som har lastkajer i direkt anslutning till hiss i en ca 10 m bred och 4 m djup portik. För stora bilar som annars kan blockera gatan används emellertid också truckar vid lastning och lossning. Vid ombyggnad kan lokalerna göras tillgängliga för rörelsehindrade.

Användningsmöjligheter

Den nuvarande användningen för bokbinderiverksamheten kommer att upphöra. Anledningen är dels att verksamheten kan bedrivas rationellare i en byggnad med färre våningsplan och bättre tillgänglighet för godstransporter, dels att lokalerna kanges ett mer ekonomiskt utnyttjande för andra ändamål. Därför finns redan nu planer på en ombyggnad för i första hand kontorsverksamhet som ju kan betala en hyra på kanske fem gånger de 200 kr/kvm som bokproduktionen f n debiteras. Förhandsbesked beträffande förslag till ombyggnad för kontorsändamål inklusive en påbyggnad av vindsvåning mot Luntmakargatan har sökts i november 1982 av fastighetsägaren.

Byggnadens tekniska och funktionella förutsättningar för kontorsanvändning måste anses utmärkta, i synnerhet om den överbyggda ljusgården återställes. Våningsplanen på ca 1.300 kvm kan ges effektivt utnyttjande såväl genom dubbelkorridorlösningar som storrumskontor eller s k kombikontor med öppna inre ytor mellan raden av små arbetsrum vid fasad.

Fortsatt användning för lättare industriproduktion är emellertid också fullt möjlig, även om den nuvarande bokproduktionen med sina stora materialflöden och långa serier bedöms ske rationellare på annat håll. Andra former av t ex grafisk produktion bedrivs i många fall med framgång i liknande och ibland betydligt sämre lokaler än dessa.

En ombyggnad för kontorsändamål kommer att få vissa konsekvenser för den nuvarande industrikaraktären hos byggnaden. Bortsett från ytskikt och installationer som behöver förnyas under alla omständigheter kommer vid en kontorsanvändning troligen rumsindelning, hissar och trapphus, rumshöjder bl a genom undertak, att förändras i större eller mindre omfattning. Liknande förändringar har emellertid

ägt rum hela tiden sedan byggnaden ursprungligen togs i bruk, överbyggnaden av ljusgården varande det största ingreppet. Fönsterbröstningar har brutits upp och ersatts med träpartier sedan nya, större maskiner behövt lyftas in. Kompletterande ventilationstrummor har dragits upp på fasaden. Vid en ombyggnad för kontorsändamål kan byggnadens utseende på dessa punkter återställas. De karaktäristiska fönstren är visserligen något för stora enligt nuvarande energihushållningsnormer för kontorslokaler, men skall inte behöva förändras vid en ombyggnad.

Kontorsanvändning kan också ge möjlighet till rum av växlande utformning. Utrymmen för kontorsservice av olika slag, kopiering, postdistribution, datorcentral m m samt storrumslösningar för delar av verksamheten kan bevara den öppna rums-karaktären i alla fall i delar av lokalerna. Det är också osäkert om någon annan typ av verksamhet, lättare industriproduktion av något slag i lokaler av denna typ och läge skulle medföra mindre förändringar.

Linnetrådbindning i hus I. Observera industriparketten. S82-0382-5.

Limbindningslinje i hus I. S82-0382-10.

Bevarandesynpunkter

Moraset 22 är en förlags- och tryckerianläggning som består av ett bostadshus byggt 1881 före Sveavägens tillkomst, dess flygel från 1862 samt tryckeriet, uppfört 1927. Förlagshuset har i exteriören bevarat karaktären av bostadshus. Den rikt detaljerade putsarkitekturen har inte förändrats. Trots kontorisering har den fasta inredningen i trapphus och på våningsplanen till stor del behållits.

Industrihuset med den införlivade flygeln är i bruk som tryckeri för AB Bonniers Förlag. Byggnadens tidstypiska industriarkitektur är väl bevarad i exteriören. Interiören har successivt anpassats till modern grafisk teknik och ljusgården har överbyggt, men dessa åtgärder har endast i ringa grad påverkat tryckerimiljön.

Förslag till skyddsföreskrifter

Bonniers förlag- och tryckerianläggning på fastigheten Moraset 22 bedöms äga kulturhistoriskt värde motsvarande fordringarna i 1960 års byggnadsminneslag.

Skyddsföreskrifterna bör omfatta följande punkter:

1. Tryckerihuset mot Luntmakargatan, på kartan markerat I och I a, får inte rivas eller till sin exteriör förändras.
2. I byggnaden I och I a får åtgärder inte vidtagas som medför förvanskning av ursprunglig bärande konstruktion.
3. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt och med sådana material att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

Fastigheten bör vid stadsplaneändring betecknas med Q.
Byggnad II är byggnadsminnesförklarad.

Bokbinderi i hus I. S82-0383-2.

NIMROD 4

VÄRTAELVERKET

NIMROD 4

Adress: Lidingövägen 115-117

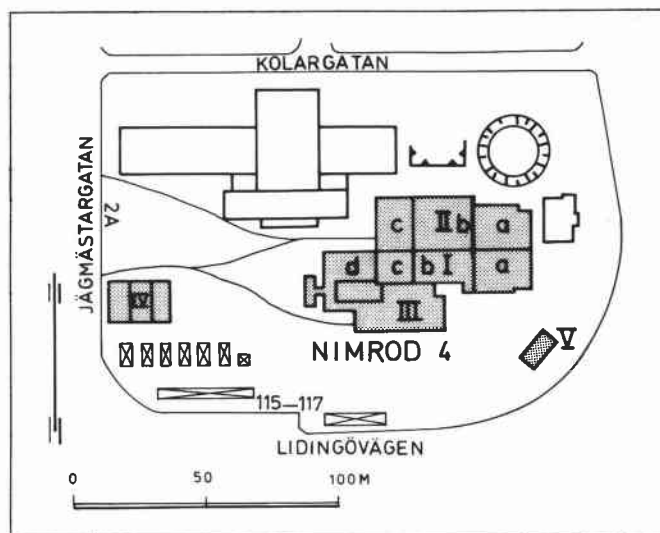
Verksamhet: Stockholms Energiverk,
elkraft- och fjärrvärme-
produktion

Ägare: Stockholms kommun genom
AB Svarthålsforsen

Markareal: 46.064 kvm

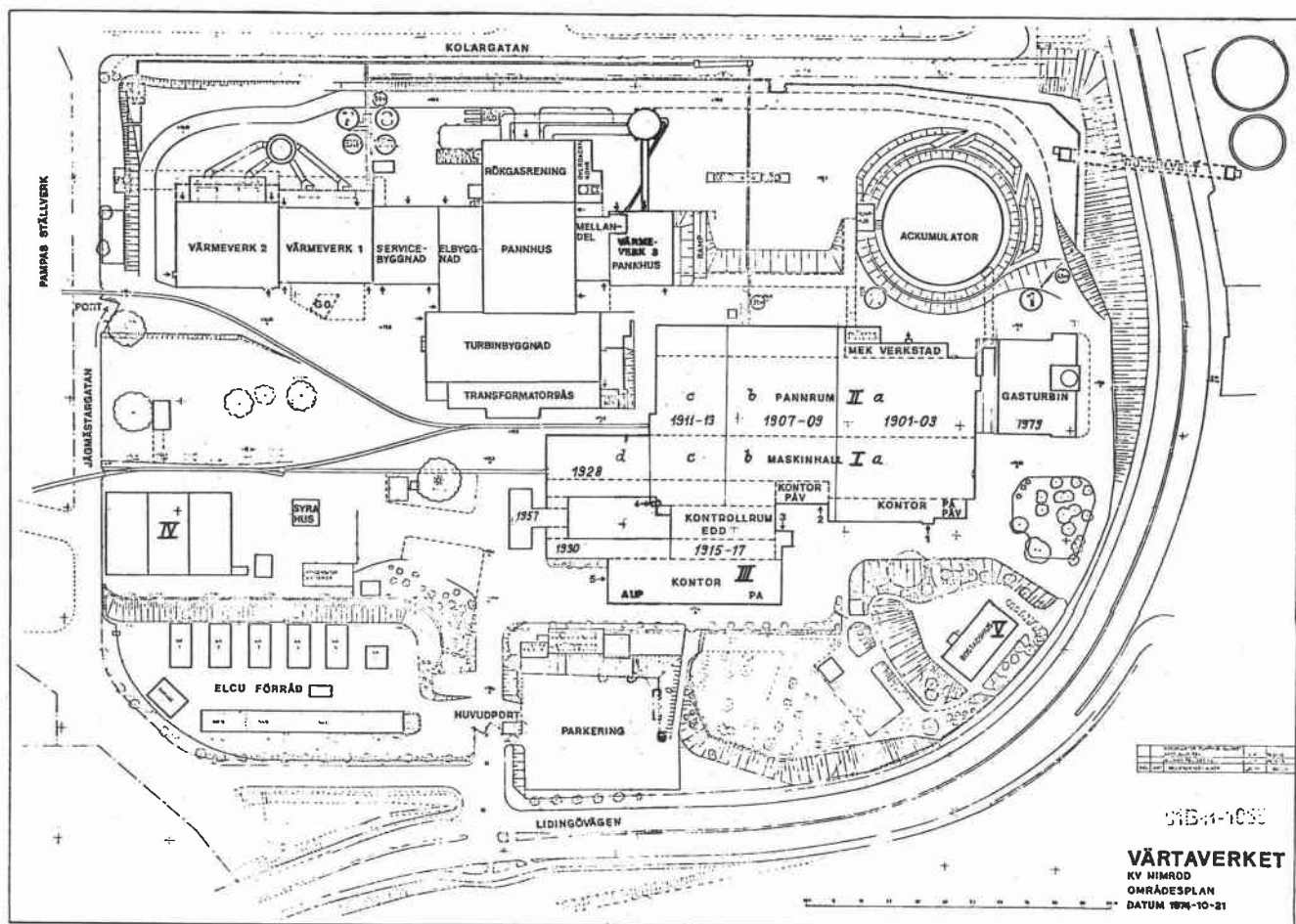
Våningsyta: 24.870 kvm

Stadsplan: P1 7492, fastställd
16 mars 1973.

Värtaelverkets södra fasad med husdel III. 1979, FB 13599.

- I Maskinhall, 1901-03, tillbyggd 1907-08, Ferdinand Boberg, tillbyggd 1911-13, 1928, Gustaf de Frumerie
- II Ångpannehus, 1901-03, tillbyggt 1907-08, Ferdinand Boberg, tillbyggt 1911-13, Gustaf de Frumerie
- III Transformator- och ställverkshus, 1915-17, Gustaf de Frumerie
- IV Förråd, 1903, Ferdinand Boberg
- V Bostadshus, 1901-03, Ferdinand Boberg

Historik

År 1889 godkände stadsfullmäktige gasverksstyrelsens förslag om anläggandet av ett elektricitetsverk på Norrmalm. Brunkebergverket uppfördes i kv Hästen vid Regeringsgatan och togs i drift 1892. Vid sekelskiftet hade redan behovet av elkraft blivit så stort att stadsfullmäktige beslöt att för försörjning av hela Stockholm ett ångkraftverk skulle anläggas i Värtan med tillhörande fördelningsstationer och ledningar. Lokaliseringen av ångkraftverket var betingad av närhet till hamn för båttransport av drivmedlet kol samt obegränsad tillgång till kylvatten. Som arkitekt anlätades Ferdinand Boberg, vilken hade ritat Brunkebergverket 1890. Värtaelverket uppfördes 1901-03 efter Bobergs fasad- och planritningar samt verkets egna konstruktionsritningar.

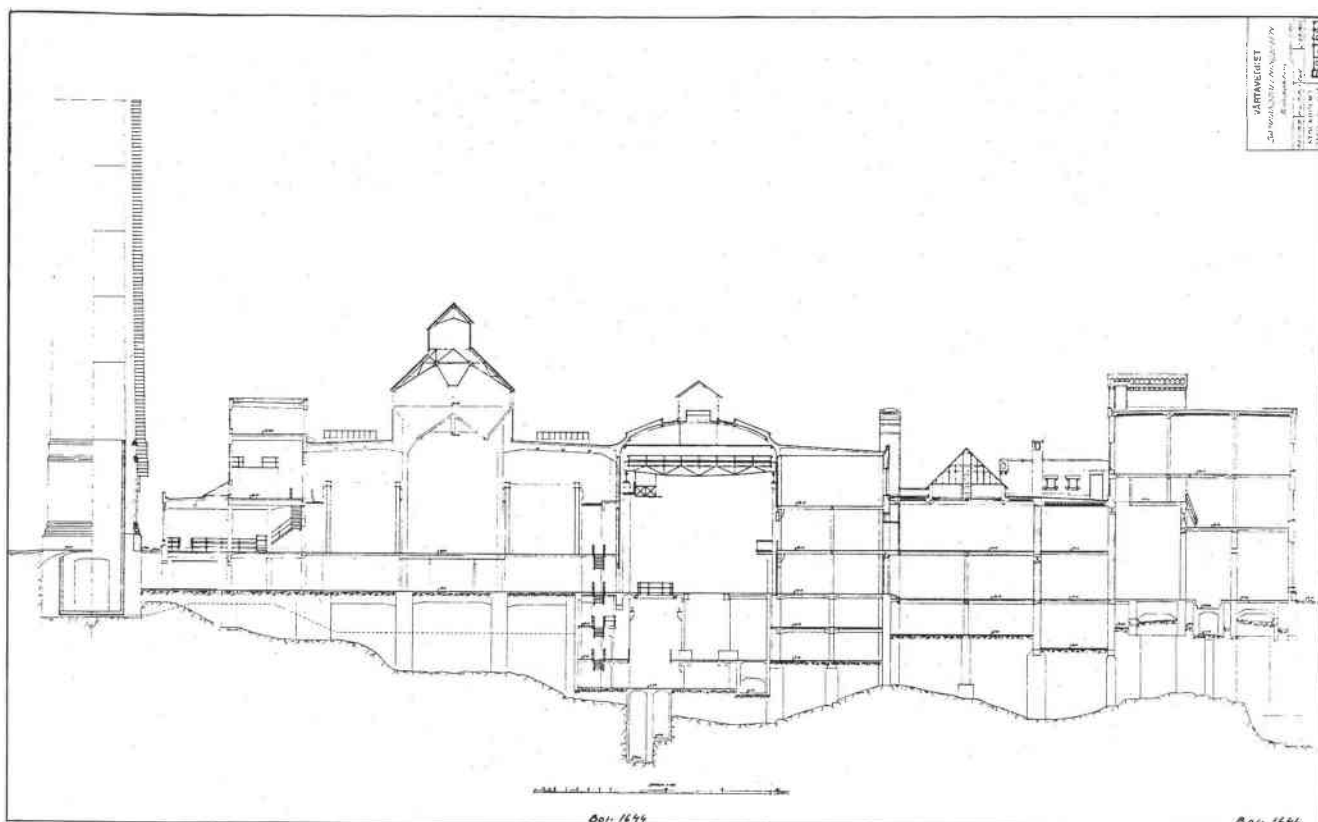
Ångkraftverket bestod av maskinhall (I a) och ångpannehus (II a) med uppforderingsverk för kolet och dess ursprungliga maskinutrustning utgjordes av två ångmaskin-drivna trefasgeneratorer, vardera om 1.500 kW. Periodtalet var 25 Hz och spänningen 6 kV. I fördelningsstationerna, som uppfördes samtidigt (Tule-, Katarina- och Kronobergsstationen), omformades sedan energin med hjälp av motorgeneratorer till 2 x 220 V likström.

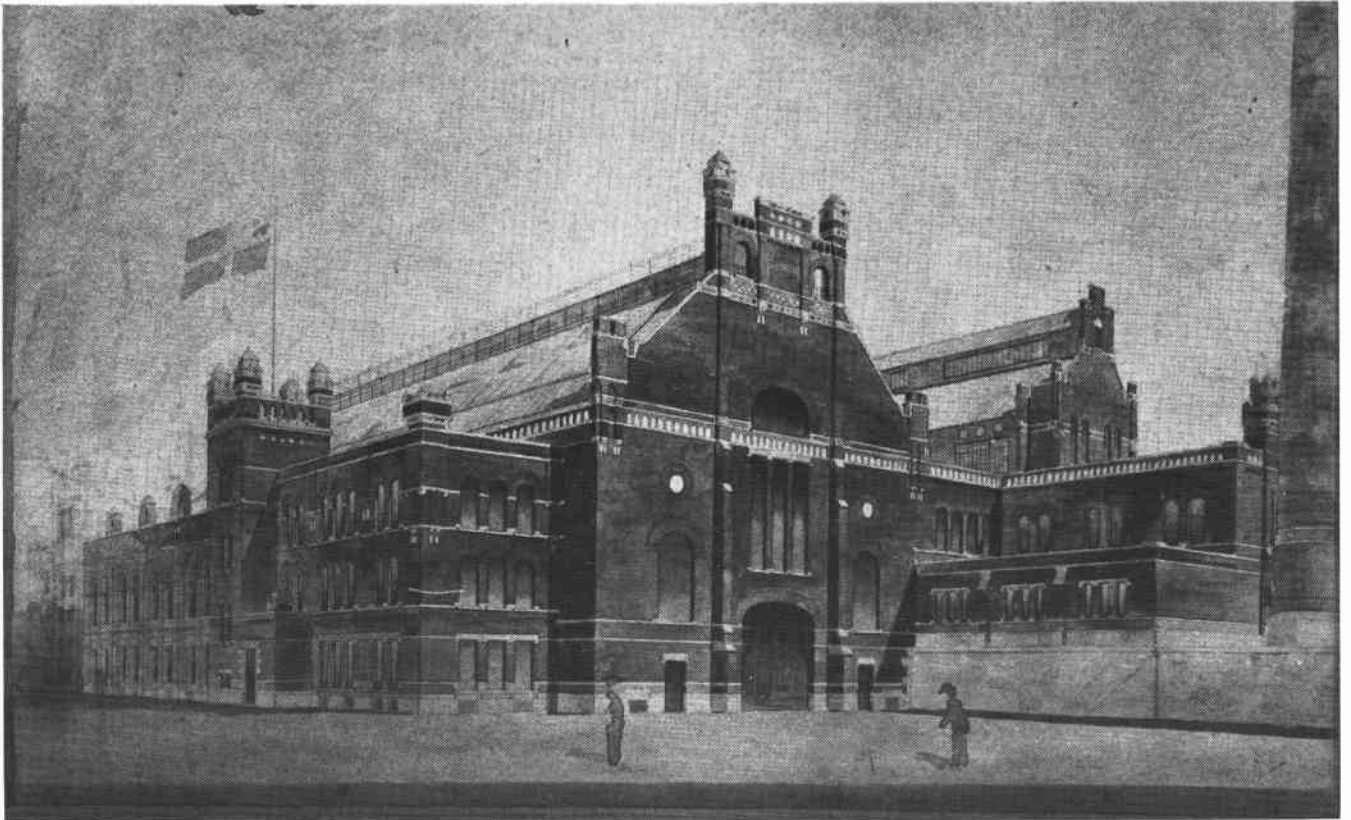
Maskinhallens och ångpannehusets fasader formgavs av Boberg i färgskiftande tegel med natursten och rikt detaljerad arkitektur på södra fasaden och gavarna. För maskinhallens interiör använde Boberg klinkerbeläggning på golvet, kakelklädda väggar bestående av bröstning i brunt och därövan vita partier med gröna ornament jämte väggarmatur av mässing och järnsmidesarbeten. För den i driften verksamma personalen byggdes även ett bostadshus i två våningar med putsade fasader och mansardtak.

Tillbyggnaden av ångkraftverket västerut 1907-08 (I-II b) följde första etappens fasad- och interiörschema. 1911-13 verkställdes ytterligare en förlängning av anläggningen västerut (I-II c) och en tillbyggnad (III) söderut 1915-17 för transformator och ställverk efter Gustaf de Frumeries ritningar med samma fasadbehandling som i de föregående etapperna. 1928 förlängdes maskinhallen åter (I d).

Kraften erhöles från Stockholms stads helägda jämte delägda kraftverk. Ström levererades från 1918 från Untraverket i Dalälven med periodtal 25 Hz och överföringsspänning 100 kV. Järpströmsverket togs i drift 1944 och Svarthålsforsverket 1954. Bland delägda verk kan nämnas Lanforsen med strömleverans från 1931 och Krångeverket från 1936.

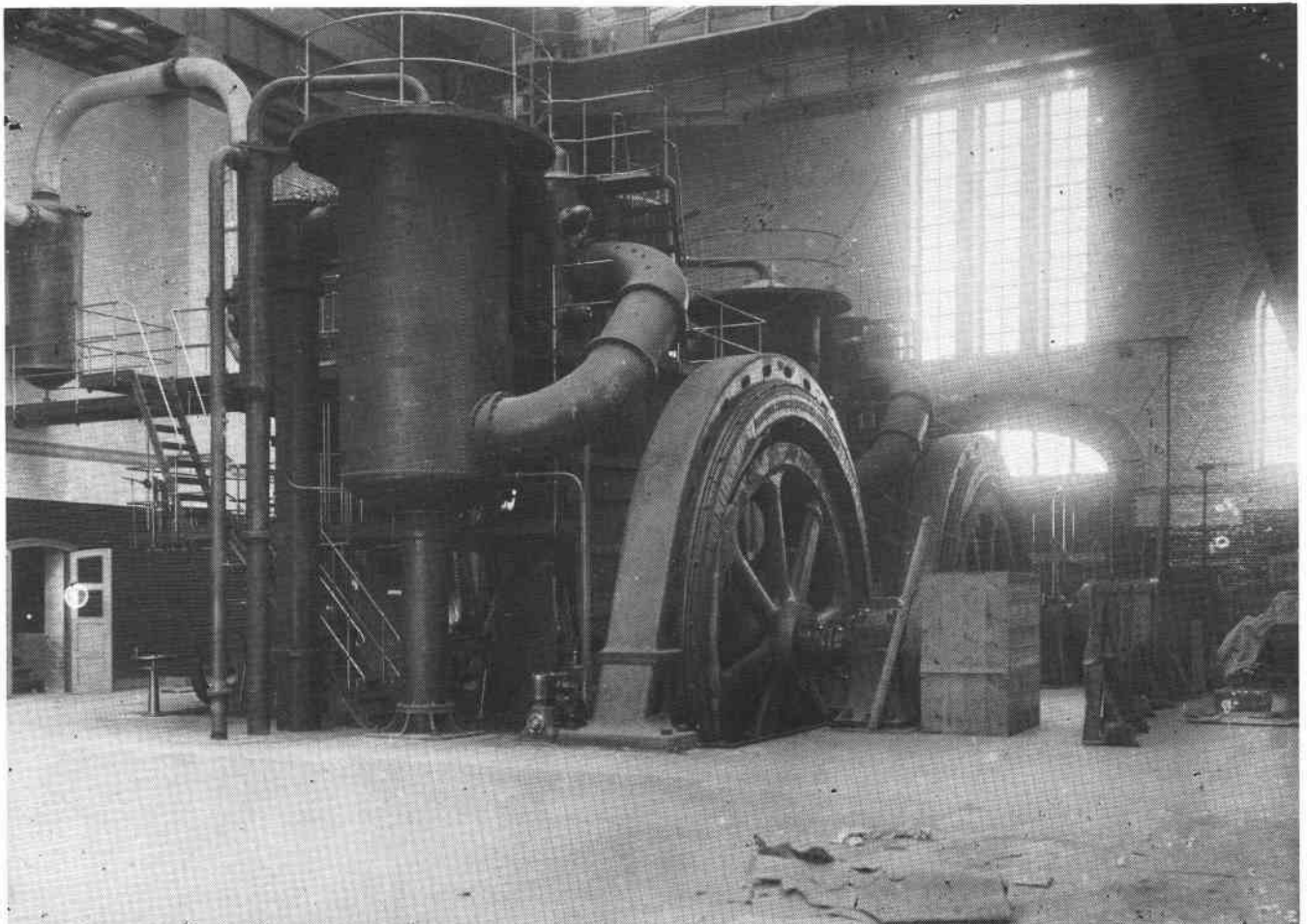
Sektion efter utbyggnaden. I mitten maskinhallen (I), t.v. ångpannehuset (II) och t.h. tillbyggnaden mot söder (III). 1921, Energiverket.

Ferdinand Bobergs presentationsritning, Energiverket. SSM F 99605.

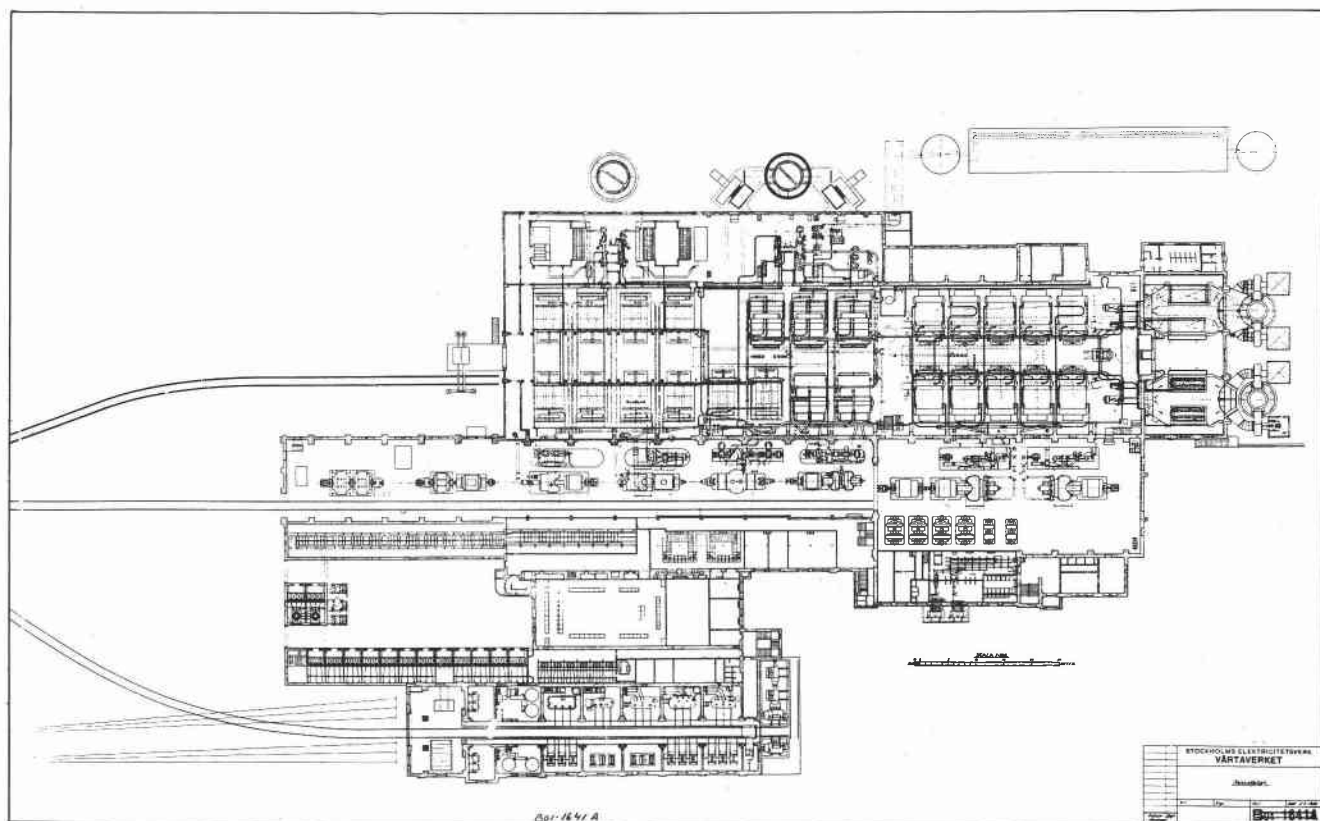
Ångmaskindrift för trefasgeneratorer 1904 i husdel I a. E 729.

Ångkraftverket omkring 1904. I förgrunden maskinhallen (Ia), bakom ångpannehuset (IIa) med koluppfördringsverket. T h personalbostadshuset (V). E 27257.

Plan av maskinutrustningen på 1930-talet. Energiverket.

Bst-1847 A

STOCKHOLMS ELEKTRISITÄTSVERK	
VÄRTAVERKET	
Anläggning	
Plan	
Bst-1847 A	

Nuvarande verksamhet

Ångkraftverket har sedan 1970 ersatts av oljedriven el- och fjärrvärmeproduktion. Maskinhallen och ångpannehuset är delvis i funktion för reservdrift till slutet av 1980-talet. Maskinutrustningen består av turbinaggregat, enheter av ångturbiner (Stal och Laval) med generator och tillhörande kondensator under turbinen för kylning av ångan, där varje kondensator är ansluten till en kylvattenkanal ca 5 m² för vattenintag från Värtahamnen. Ett av aggregaten har två generatorer för 25 resp 50 perioder växelström. Kolintaget via linbana har upphört. I ångpannehuset är en panna i funktion för reservdrift. Transformatorhuset innehåller en manöversal (ej i funktion) jämte kontorsrum.

Planförhållanden

Stadsplan: P1 7492 fastställd 16 mars 1973.

Ändamål: Industri.

Byggnadsrätt: Höjd ca 42 meter över kommunens nollplan motsvarande 22 meter över intilliggande mark för maskinhall, pannhus och kontor- och kontrollbyggnaderna. Bostadshuset får ha en högsta höjd av 26 meter över kommunens nollplan. En förrådsbyggnad och delvis ett uthus ligger på mark som ej får bebyggas. Utfartsförbud råder mot Lidingövägen, Kolargatan och delvis mot Jägmästargatan. Bostäder får inredas inom området i den omfattning som erfordras för anläggningens skötsel.

Översiktliga planer: Zonplan 70 anger arbetsområde. Trafikplan 77 visar Lidingövägen som huvudgata.

Kommentarer: Gällande stadsplan är anpassad till befintlig bebyggelse vad beträffar hushöjder och användningssätt. Skyddsbestämmelser saknas varför stadsplanen formellt ej förhindrar omdaning genom rivning/nybyggnad. Någon exploateringsbe-gränsning anges ej.

Gällande stadsplan kan ligga till grund för bevarande-ombyggnad.

Kommunfullmäktige beslöt den 6 juni 1983 att ett koleldat fjärrvärmeverk skall förläggas till Norra Kajen öster om kv Nimrod och i samband med det föreslår planberedningen att Industriverkstyrelsen/AB Svarthålsforsen bör framlägga en utredning om möjligheterna att inom en snar framtid konvertera befintligt kraftvärmeverk i kv Nimrod till kol. AB Svarthålsforsen har därför av byggnadsnämnden den 23 augusti 1983 fått förhandsbesked om byggnadslov för uppförande av kolbunkerhus, krosshus och anläggning för rökgasrening i samband med konverteringen. Projektet förutsätter rivning av byggnadsdelarna a och c i gamla pannhuset. Ett stadsplanearbete har påbörjats för Norra Kajen.

Byggnadernas utformning och skick

Föremål för bedömning är byggnaderna I,II,III och IV med en sammanlagd våningsyta på ca 16.500 kvm.

Byggnaderna I-III utgör en sammanhängande komplex anläggning som här endast beskrivs översiktligt.

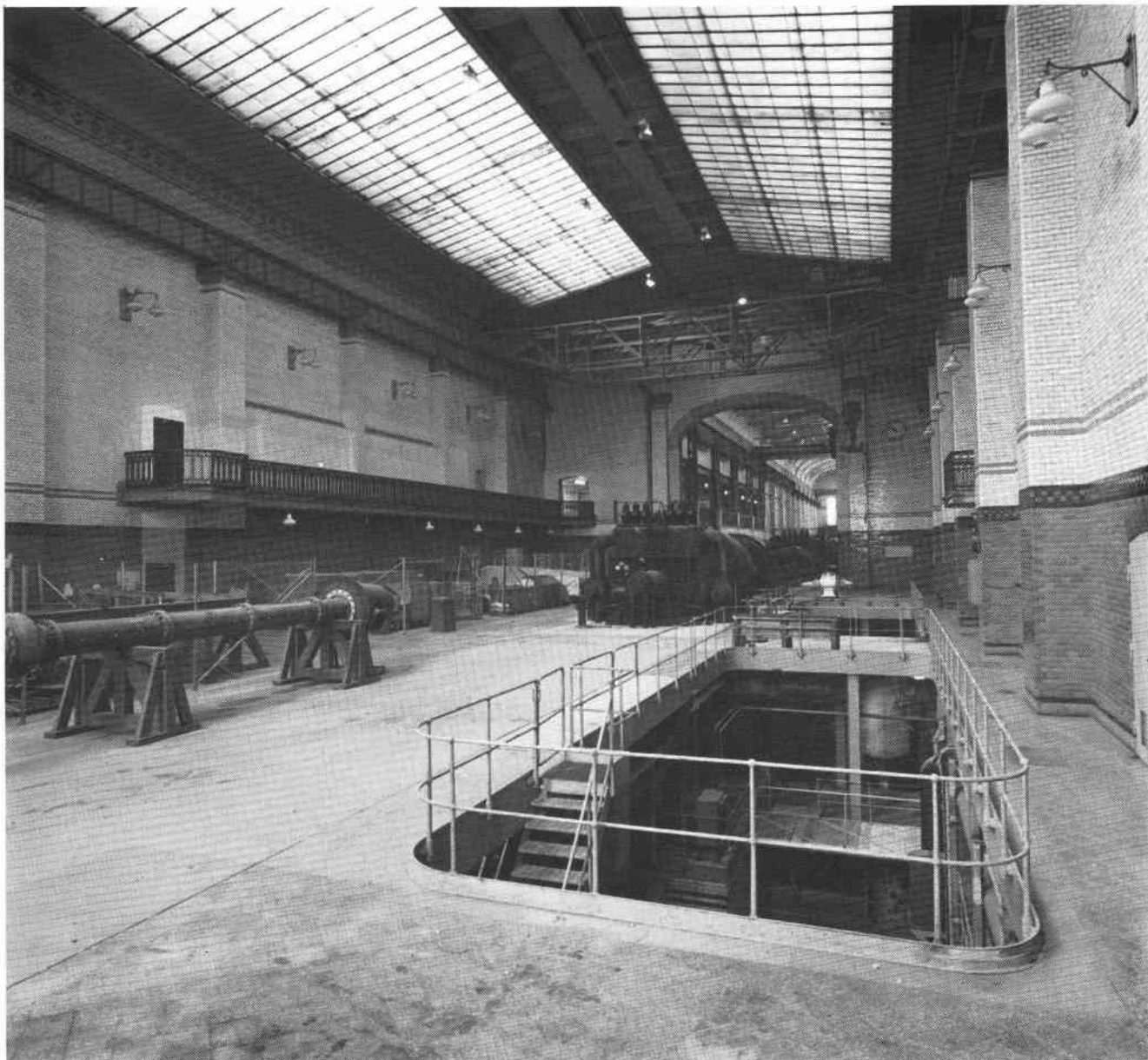
Maskinhallens östra gavel (I a) 1979. FB 13594.

Byggnaderna har kraftig stålstomme och bärande ytterväggar av tegel. Yttermått för hela anläggningen är ca 155 x 105 m och byggnadshöjden håller sig i stort sett kring 18 m med undantag av pannhusets (II) mitt med nockhöjd på ca 26 m över mark.

Ytmässigt domineras anläggningen av stora maskin- och ångpannehallar med djup på 20-30 m och rumshöjder på 12-14 m. Under maskinhall och kontrollrum (I och del av III) finns flera plan under mark för elutrustning, kylvattenkanaler o dyl.

Kring dessa stora hallar grupperar sig filer av lägre rum för ställverk, transformatorer, kontrollcentral m m. Dessa har djup på 8-12 m och rumshöjder på 3,8-5,0 m.

Trots ihopbyggnaden av anläggningens delar är dagsljuskontakten för en stor del av lokalerna med mindre rum relativt god tack vare ljusgård i öster, taklanterniner och en förläggning i flera plan i ytterkant av de stora hallarna.

Maskinhallen (I a) mot väster med ursprunglig kakelbeklädnad, armatur och ursprungliga takfönster. S82-0338-7.

Transporttillgängligheten är god tack vare rundkörningsmöjligheter, stora portar och järnvägsspår in i de stora hallarna, som dessutom är utrustade med kraftfulla traverskranar.

Byggnadernas skick är i stort sett gott. Pannhusets (II) äldre del utgör ett undantag, där man efter nedmontering av alla pannor utom en har avvaktat beslut om framtida användning innan större underhållsarbeten sätts igång. Förrådsbyggnaderna (IV) utgörs av tre hopbyggda längor med treskeppig basilikaform i träkonstruktion. De är oisolerade och uppvärmda med undantag av några mindre kontors- och verkstadsutrymmen. De har god transporttillgänglighet med stora portar och invändig lastkaj och är takljusbelysta. Med hänsyn till sin enkla konstruktion och karaktär är de i hyggligt skick.

Fastigheten har ett lättillgängligt läge vid Lidingövägen med 300 m gångavstånd till Ropstens T-banestation.

Användningsmöjligheter

Byggnaderna används fortfarande av energiverket för elproduktion och därtill hörande verksamheter, om än i mindre utsträckning än tidigare. Turbiner och generatorer från 1930-talet i maskinsalen (I) står i reserv och kan med kort varsel sättas in vid driftsstörningar i det nya kraftverket, en funktion som de planeras ha fram till slutet av 1980-talet. Dessutom planeras en modern värme-pumpsinstallation i en del av maskinsalen.

*Maskinhallen (I b) mot öster med turbinaggregat och kondensor för kylning av ångan. T.h. syns gången till manöversalen och kontorsrummen i husdel III.
S82-0338-2.*

Byggnadernas utformning och läge gör det orealistiskt att diskutera andra användningsmöjligheter än sådana som ryms inom Energiverkets egen verksamhet. Framst de stora hallarnas användning på lång sikt är därför mycket svår att bedöma för en utomstående. Konsekvenserna för byggnadernas ursprungliga utformning av framtida alternativt bruk kan i detta läge inte förutses utan måste bevakas och bedömas från fall till fall. Som tidigare nämnts har AB Svarthålsforsen begärt förhandsbesked om byggnadslov för rivning av delar av gamla pannhuset (byggnad II) och för uppförande av nya anläggningar för konventering till kol. När det gäller övriga utrymmen med mindre dimensioner, bedöms ca 5.000 kvm ha djup, rumshöjd och dagsljuskontakt som gör en kontorsliknande användning möjlig. En del av dessa utrymmen är ursprungligen utformade för och används som kontor. Förrådsbyggnaderna (IV) bör med gott underhåll kunna användas för nuvarande förrådsändamål även i fortsättningen.

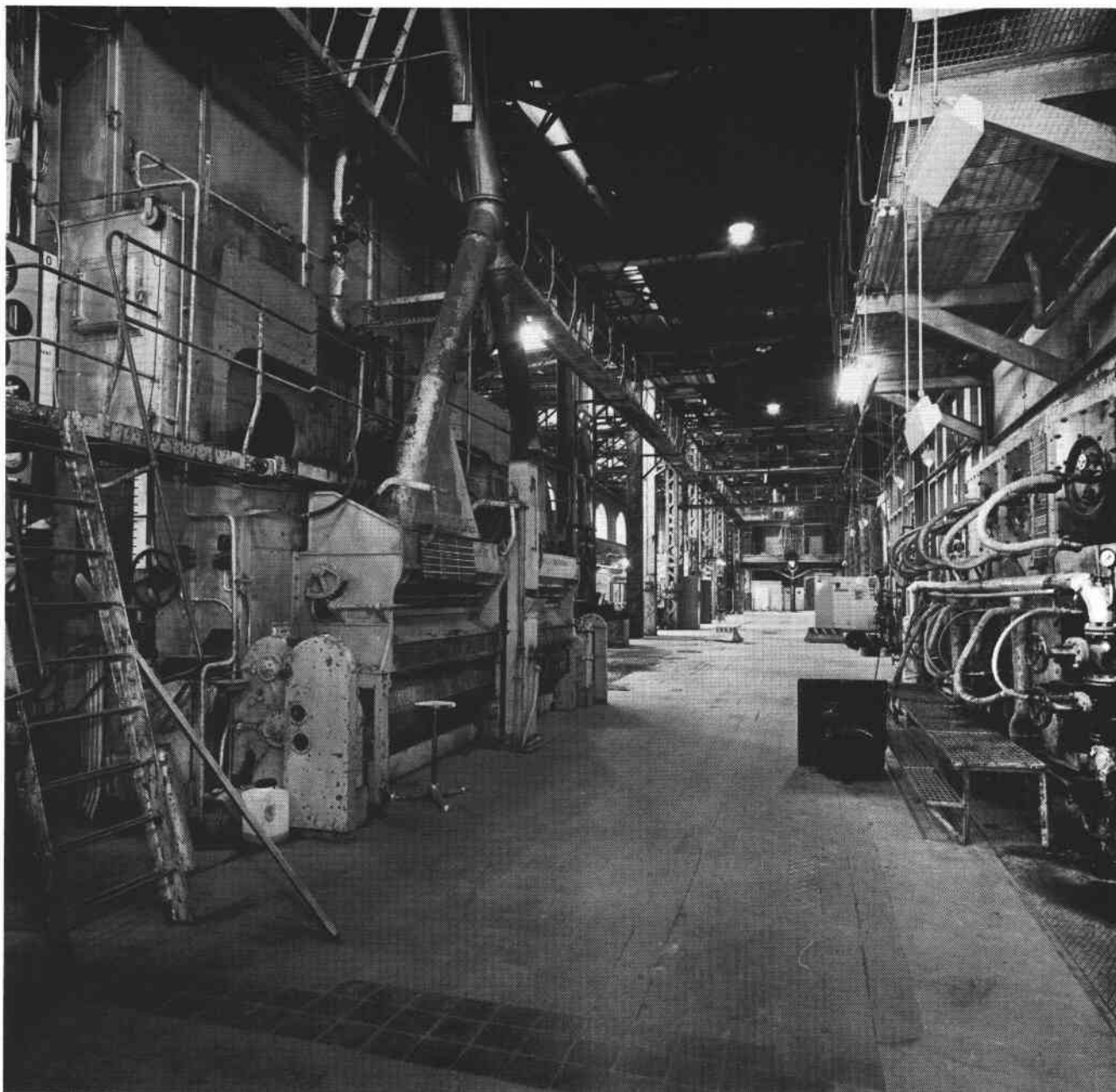
*Trapphus i husdel I b med Ferdinand Bobergs omsorgsfulla detaljutformning.
S82-0338-10.*

Bevarandesynpunkter

Ångkraftstationen i Värtaelverket är en av de delvis ännu fungerande större kommunaltekniska anläggningarna som ritades av Ferdinand Boberg för Stockholms stad. Bobergs omsorgsfulla formgivning med de Frumeries tillbyggnad i samma stil omfattar såväl byggnadernas I, II och III detaljrikt artikulerade fasader i färgskiftande tegelmurning som maskinhallens (I) interiör med takkonstruktion, väggbeklädnad av färgat, ornerat kakel, armatur och järnsmidesarbeten. Ångkraftverket med sin i reservdrift använda aggregatutrustning är av mycket stort kulturhistoriskt intresse. Vid den i slutet av 1980-talet planerade nedmonteringen av maskinutrustningen bör teknisk-antikvarisk expertis konsulteras.

*Två ångpannor i reservdrift. Övriga avlägsnade i ångpannehuset III.
S82-0339-9.*

Förslag till skyddsföreskrifter

Byggnaderna på fastigheten Nimrod 4, på kartan markerade I, II, III, IV och V, äger kulturhistoriskt värde som motsvarar fordringarna i 1960 års byggnadsminneslag.

Skyddsföreskrifterna bör omfatta följande punkter:

1. Byggnaderna I, II, III, IV och V får inte rivas eller till sin exteriör förvanskas.
2. I byggnad I (delarna a, b och c) får inte åtgärder vidtagas som medför förvanskning av ursprunglig planlösning eller ursprunglig fast inredning.
3. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt och med sådana material att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Den till byggnad II och I a hörande gården skall hållas i ett sådant skick att byggnadernas utseende och karaktär inte förvanskas.

Ovan angivna byggnader bör vid stadsplaneändring betecknas med Q.

Ångpannehusets norra fasad (II) t.v. 1979. FB 13584.

Förråden (IV) väster om anläggningen. S82-0340-2.

Bostadshuset V för anställda vid Energiverket. S82-0340-6.

